

Silas Olsson, HealthAccess, Stockholm, Sweden
silas.olsson@healthaccess.eu
2017-11-23

Anteckningar från konferensen:

EU eHealth high-level conference, Tallinn 16-18 October 2017 - As a part of Estonia EU Council Presidency July-December 2017

Organisation

Konferensen organiserades av Ministry of Social Affairs, Estonia, som är EU:s ordförandeland hösten 2017 (EU Council Presidency, July-December 2017), tillsammans med organisationerna HIMSS, ECH Alliance samt med support av EU kommissionen. "Health in the digital society. The digital society for health" var temat för denna konferens. Detta är en av de årliga EU högnivå konferenserna som behandlar utveckling och användning av e-hälsa baserade tjänster, produkter och system i ett Europeiskt perspektiv – inklusive relaterad policy på EU nivå.

Deltagare

Drygt 700 deltagare hade samlats till konferensen i Tallinn där bl.a. följande kategorier var representerade; policy-makers, politicians, public organisations, NGOs, companies and start-ups, researchers, insurers, investors, clinicians, citizens and patients, and health and care managers. Det fanns en utställning med ett 20-tal utställare som visade bl.a. projekt inom migrationsområdet med App för support att navigera mm i sjukvårdssystem, ett annat projekt med inriktning på tidig diagnos av Parkinson´s och ett projekt för diagnos, behandling och uppföljning av hudsjukdomar. Ett flertal företag visade sin lösningar inom datahantering och nätverk, säkerhetsområdet och affärssystem. En handfull läkemedelsföretag deltog.

Konferensens öppning

Konferensen öppnades av Jevgeni Ossinovski, Minister of Health and Labour, Estonia, som välkomnade deltagarna och framförde bl.a. följande: Digitalisation is all-over the world and a small country like Estonia, with 1.3 million inhabitants, must do it differently. Digital in Health in Estonia started 2001 when the national Health network, X-Road, was established – followed by national introduction of e-ID, and this is the backbone of the digital society in Estonia. Since 2008 the X-road cover most of the Health services applications, and notably the citizen/patients are the owner of the individual health data, e.g. in the electronic health records, and they can hide/restrict/delete information as they like. 99% of the medical prescriptions are e-prescriptions. The key in all this development is to earn trust amongst all users, not the least the public.

Tallinn declaration "Digital Health Society"

Under ledning av Estonian Ministry of Social Affairs och organisationen ECHalliance har fyra arbetsgrupper, inför konferensen, utvecklat dokumentet "Tallinn Declaration" - "Digital Health Society" (DHS). Denna "Declaration" presenterades på konferensen och den fokuserar på följande:

- Holistic approach with a multi-stakeholders initiative
- Participative open movement
- Centred on Citizen
- Actions-oriented with "Doing rather than talking"
- Targeting the large scale deployment of Digital health
- Pragmatic approach and snowball effect: motivated players and early adopters start to move forward together and attract new participants to the movement

"Tallinn Declaration" skall ses i perspektivet att den vill ge support, bl.a. till intressenter i EU:s medlemsländer och till EU kommissionens arbete med "EU Digital Single Market" där "Health" ingår. Vidare arbetar EU kommissionen på en "Communication" i detta kontext som planeras att publiceras inom de närmaste månaderna. Dessutom, EU:s medlemsländer arbetar fn. intensivt med att formulera EU Rådsslutsatser (EU Council Conclutions) som förväntas bli antagna i december (2017) och som omfattar initiativ på e-hälsoområdet.

"Tallinn Declaration" - "Digital Health Society" (DHS) är öppen att undertecknas av de som önskar att, på olika sätt, stödja detta initiativ. Se länk:

https://c.ymcdn.com/sites/echalliance.com/resource/resmgr/images/Estonia2017/DHS_Declaration/Digital_Health_Society_Decla.pdf

Sessioner med talare från EU kommissionen, Bryssel

EU kommissionären för hälsa och livsmedelssäkerhet, Vytenis Andriukaitis, med det övergripande (politiska) ansvaret i EU kommissionen för bl.a. "Helping address the challenge of increased calls on national health services at a time of intense pressure on public finances", fokuserade i sin presentation på utvecklingen "digital innovation and digital care". Han inledde med att han ser en mycket stor potential inom områden som exempelvis hälsoprevention, hälsomonitorering, kroniska sjukdomar och att digitaliseringen också medför en jämlikare vård. De kroniska sjukdomarna svarar för 70-80% av hälso- och sjukvårdens kostnader i EU. Vidare framhöll kommissionären sin övertygelse om att digitaliseringen medför ett mer hållbart, rättvist och tillgängligt vårdssystem för befolkningen, inte minst för boende i glesbygd.

Vytenis Andriukaitis tog också upp utmaningarna med demografin där en allt större del av befolkningen är äldre (65+, "demographic ageing") och där det demografiska åldrandet med bl.a. kroniska sjukdomar och multisjuka är en orsak till de ökade kostnaderna i sjukvårdssystemen – men att medlemsländerna tacklar detta bl.a. med patientcentrerade och innovativa digitala lösningar.

Vidare, Vytenis Andriukaitis efterlyste mer support från regionerna i EU, som från bl.a. de baltiska länderna och länderna kring medelhavet, inom området digital hälsa, vård och omsorg. EU

kommissionen planerar att publicera en "Communication" där ett kraftfullt stöd till medlemsländerna planeras inom digitala lösningar för vårdsektorn, speciellt inom tre områden:

- Tillgång till patientjournaler elektroniskt över landsgränserna i EU
- Infrastruktur för data för forskning, prevention och personcentrerad medicin
- Stöd till allmänheten och vård med en bredare användning mobila vårdlösningar och distansvård (telehealth/telecare)

Vytenis Andriukaitis välkomnade Tallinn declaration "Digital Health Society" och tackade för att Estlands ordförandeskap i EU Rådet prioriterar EU samarbetet till support för digital hälsa och innovationer.

Från EU kommissionen i Bryssel talade också, Khalil Rouhana, deputy director, DG Connect och Miguel Gonzales-Sancho, head of unit, Health and Wellbeing, DG Connect.

Khalil Rouhana och Miguel Gonzales-Sancho talade främst i kontexten "EU:s Digital Single Market", (DSM) (EU:s digitala inre marknad) och ser där stora möjligheter till tillväxt med tillämpningar inom e-hälsoområdet. Lagstiftning är ett verktyg för att utveckla DSM och följande exempel nämndes:

- Directive on patients' rights in cross-border healthcare
- General Data Protection Regulation (GDPR, strengthening privacy issues)
- Medical Devices Regulation
- Network and Information Systems Security NIS Directive (NIS)
- Electronic identification and trust services Regulation on (eIDAS)

...och EU nätverken för samverkan, exempelvis:

- eHealth Network
- European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing

...och EU:s FoUI program, exempelvis:

- Horizon 2020, AAL programme, EIT programme
- Connecting Europe Facility
- Health Programme, EaSI programme
- Structural funds, European Fund for Strategic Investments

Under 2017, mellan den 20 July - 12 October, riktade EU kommissionen en publik konsultation med titeln "Public consultation on Transformation of Health and Care in the Digital Single Market" till bl.a. hälso- och vårdprofessionen, tillverkare av digitala vårdlösningar, myndigheter på nationell, regional och lokal nivå, forskare, patientorganisationer och allmänhet. Syftet med konsultationen var att definiera behov och inriktning av policy-initiativ för support av digital innovation för att förbättra individers hälsa och adressera systematiska utmaningar i vårdsystemen. Den besvarades av 1464 personer från 35 länder, 70% från individer och 30% från organisationer/industrin. En rapport från EU kommissionen med resultaten från konsultationen kommer inom kort. Här är exempel på områden som fick mest uppmärksamhet (% av de svarande):

- Risk of privacy breaches, 66%

- Heterogeneity of electronic health records, 58%
- Cybersecurity risks, 54%
- Lack of technical interoperability, 48%
- Data quality and reliability, 45%

Några nationella initiativ inom e-hälsoområdet

Sverige:

Från Sverige deltog Agneta Karlsson, Statssekreterare, Socialdepartementet, som gav en presentation som fokuserade på framgångar i Sverige med bl.a. utbredningen av elektroniska patientjournaler med 100% täckning år 2012, e-recept med en andel av nästan 100% av förskrivningarna, användningen av e-serviceportalen 1177 som nu har nära fyra miljoner användarkonton och utbredningen av Bredband i landet samt ledarskap inom nya teknologier exempelvis inom life science sektorn. Agneta Karlsson framhöll att e-hälsa är ett verktyg för mer jämlikare vård och att utveckling med hjälp av e-hälsa står mycket högt på regeringens agenda – och avslutade med att informera om det nationella initiativet med e-hälsovisionen; ”År 2025 ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter i syfte att underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd samt utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet”.

Österrike:

Clemens Auer, Director General, Austrian Federal Ministry of Health and Women's Affairs, framförde bl.a. att övergången till digital care och interoperabilitet kräver en helt ny digital infrastruktur. Politikerna (i Österrike) stödjer en sådan utveckling. Detta arbete sker i den nationella organisationen e-Network vilken har en legal bas. Industrin har en given plats i detta samarbete.

Finland:

Konstantin Hyppönen, IT Architect, KELA (The Social Insurance Institution, a Finnish government agency), Finland, talade om “free flow of health data in Finland”. Finland har en nationell centraliserad infrastruktur och arkitektur, ”KANTA”, för hälsodata och e-hälsolösningar, vilken är utvecklad för sjukvården, socialvården, läkemedel/apotek och för befolkningen. Det första användningsområdet var e-recept som togs i bruk år 2010. Sedan 1 januari 2017 är e-recept ett lagligt krav. Finland har ett centralt arkiv för alla medicinska patientjournaler, labresultat, diagnoser, e-recept, remisser, in- och utskrivningar mm, från den offentliga vården. De flesta privata vårdgivarna är numera anslutna till denna infrastruktur och till det centrala arkivet. Varje registrerad vårdgivare har tillgång till den egna datan och andra vårdgivare får tillgång till denna data efter ett informerat samtycke av individen. KELA bygger fn. ett system för personliga journaler i KANTAs infrastruktur (“MY KANTA”) där individen själv lägger in data. Konsekvenserna av EU:s nya dataskyddsförordning (GDPR), som träder i kraft under våren 2018, bearbetas fn. Konstantin Hyppönen avslutade med att ge en översikt av den planerade nationella förändringen av sjukvårdssystemet i Finland som bl.a. innebär att gränserna mellan sjukvård (sjukhus etc.) och socialvård (vård i kommunregi etc.) tas bort.

Estland:

Utvecklingen inom digitaliseringen och e-hälsoområdet i Estland behandlades i ett flertal sessioner. Se öppningstalet av Jevgeni Ossinovski, Minister of Health and Labour, som redovisas ovan. Se också det avslutande anförandet av Estlands president, Kersti Kaljulaid, som finns med nedan.

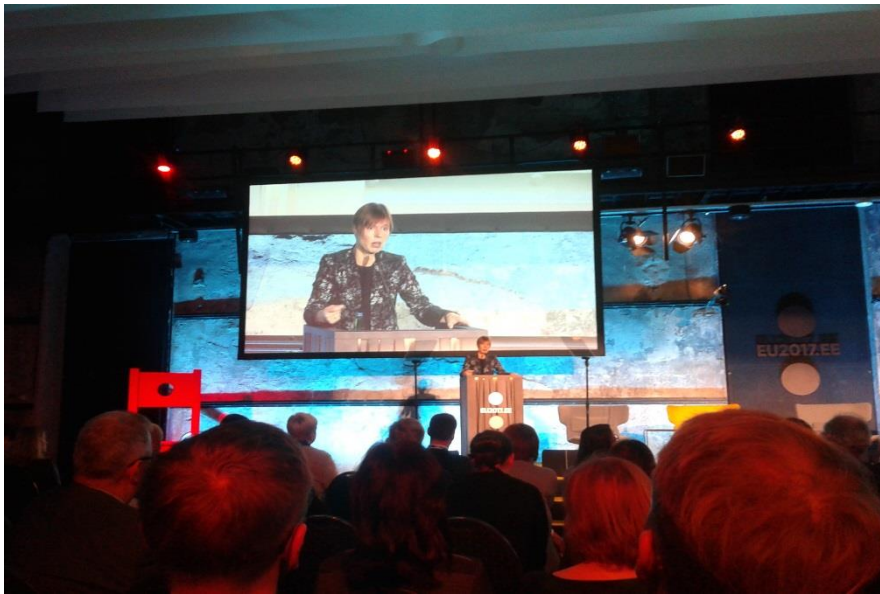
Parallella sessioner

Som i de flesta större konferenser hölls även här parallella sessioner. Naturligtvis var det omöjligt att bevaka samtliga - ämnen som avhandlades var exempelvis:

- mHealth
- Virtual reality
- Digital Innovation for health
- Legal framework, free flow of data
- Smart healthy cities
- Digital infrastructure
- Standardisation & interoperability
- Public-private partnership
- Personalized medicine
- Digital transformation and change management
- Cloud computing
- Integrated care
- Cybersecurity

Kommentarer från några av dessa parallella sessioner:

- mHealth solutions (Apps) must be regulated and integrated in Health systems – today nobody knows what responsibilities (and by whom) are connected with mHealth. Difficult for industry and users.
- Amazing fast on-going development...Smart Phone came to the market just in 2007.
- At the moment (October 2017) there are 304.000 mHealth Apps on the market – and four million downloads per day. However, more than 60% are not used after one month.
- Guidelines on mHealth are available by the European Commission.
- A working group on mHealth is set-up by European Commission, ITU and WHO.
- Preparations are on-going to establish a mHealth competence Hub in an EU country. TICSALUT in Barcelona, Spain, is one of the candidates.
- Who is the owner of individual/citizen/patient Health Data?
- 30 years of work with standardisation and interoperability – and work is still not done. There should be more push to industry.
- European Investment Bank may invest in major eHealth project (Broadband...).
- Government in Australia is working hard on policy and strategy in the area of eHealth, see link: [https://www.digitalhealth.gov.au/about-the-agency/publications/australias-national-digital-health-strategy/ADHA-strategy-doc-\(2ndAug\).pdf](https://www.digitalhealth.gov.au/about-the-agency/publications/australias-national-digital-health-strategy/ADHA-strategy-doc-(2ndAug).pdf)

Estlands president, Kersti Kaljulaid, under talet som avslutar konferensen

Estlands president avslutade konferensen

Estlands president, Kersti Kaljulaid, avslutade konferensen med ett framförande som bl.a. omfattade följande områden. Presidenten framförde att sjukvårdssystemen står inför mycket stora utmaningar och att digitala lösningar behövs för att kunna finansiera vårdsystemen framöver. Den digitala utvecklingen handlar också om jämlik vård, inte minst i glesbygd. Vi i Estland har arbetat hårt med "security and privacy and transparency" i våra digitala system för hälsodata och det har resulterat i en stor tillit för systemen hos allmänheten. Presidenten tog upp aktuell forskning och utveckling inom exempelvis Big Data och Artificial Intelligence där intressanta lösningar kan tillföras vården och nämnde områden som depressioner, demens och stroke – och nämnde ett flertal gånger att framtiden innehåller ett stort moment av "Data Driven Healthcare".

Presidenten ser fram emot implementeringen av EU:s nya dataskyddsförordning, GDPR, som ger en grund för säker användning, även över landsgränser inom EU, av personlig hälsodata. EU:s "Digital Single Market" är ett viktigt initiativ för utveckling av tjänster, produkter och system för digital hälsa. Även presidenten tog upp det pågående arbetet med att förbereda EU:s Rådsslutsatser i december 2017 om nya initiativ på e-hälsoområdet.

Presidenten påminde om Tallinn Declaration "Digital Health Society" och bad alla intresserade att signera. Slutligen, presidenten tackade alla involverade i konferensen, talare, besökare, utställare, arrangörerna och den egna staben för en givande konferens och därmed avslutades konferensen.

Länkar:

<http://www.ehealthtallinn2017.ee/ehome/252892/ehealthtallinn/>

<https://www.eu2017.ee/>

https://ec.europa.eu/commission/priorities/digital-single-market_en

Kontaktadress:

Silas Olsson, HealthAccess, Stockholm, Sweden,

silas.olsson@healthaccess.eu

Mobil +46-70-5800901

Twitter @SilasOlsson